

*Як за декларацією
виявити факти
корупційних
порушень та кому
повідомити про це?*

* Інформаційна пам'ятка

Законом України «Про запобігання корупції» передбачений обов'язок осіб, на яких поширюються вимоги зазначеного Закону, щорічно подавати декларації за минулий рік за встановленою формою до Національного агентства з питань запобігання корупції. Інформація, що має зазначатися у них також передбачена Законом.

Подані декларації включаються до **Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування**, що формується та ведеться Національним агентством.

Національне агентство забезпечує відкритий цілодобовий доступ до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному веб-сайті Національного агентства.

Доступ до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному веб-сайті Національного агентства надається шляхом можливості перегляду, копіювання та роздрукування інформації, а також у вигляді набору даних (електронного документа), організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинно зчитування) з метою повторного використання.

Національне агентство проводить наступні види контролю щодо поданих декларацій:

- 1) щодо своєчасності подання;
- 2) щодо правильності та повноти заповнення;
- 3) логічний та арифметичний контроль.

Національне агентство проводить повну перевірку декларацій у наступних випадках:

- суб'єкт декларування займає відповідальне та особливо відповідальне становище;
- суб'єкт декларування займає посаду з високим рівнем корупційних ризиків;
- член сім'ї відмовив у наданні будь-якої інформації;
- розбіжності, виявлені моніторингом способу життя;
- зовнішні сигнали (повідомлення ЗМІ, скарги, інформація інших державних органів тощо).

З метою викриття випадків корупції можливою є участь громадськості у перевірці декларацій шляхом дослідження даних, зазначених у деклараціях (які мають бути у відкритому доступі), а також через зіставлення такої інформації із відомостями про стиль життя декларуючих осіб.

Однак варто акцентувати увагу на тому, що ефективність моніторингу змісту електронних декларацій напряму залежить від можливості доступу громадськості до інформації в деклараціях а тому важливою є коректна робота вищезазначеного реєстру та сумлінне виконання органами, які забезпечують його інформаційне наповнення та належне функціонування, своїх обов'язків.

При здійсненні моніторингу неабияке значення набуває отримання інформації із будь-яких доступних джерел (наприклад сторінок посадовців та членів їх родин у соціальних мережах, матеріалів у ЗМІ, з державних реєстрів, тощо) про те, наприклад, які вподобання мають ці особи (можливо, хобі, яке вима-

гає багато грошей), про місце навчання членів сім'ї, місця відпочинку.

Фактично алгоритм дій громадських активістів при аналізі декларацій може включати такі загальні етапи:

1. Пошук необхідної декларації в Реєстрі.
2. Визначення пов'язаних осіб, наприклад, родичів, партнерів по бізнесу; осіб, яким надано або від яких отримано кошти/майно тощо.
3. Збір даних про особу та її оточення шляхом опрацювання необхідної інформації, яка є у вільному доступі. Важливо при цьому пам'ятати, що уся необхідна інформація має бути отримана виключно у межах правового поля, не порушуючи права особи, щодо якої здійснюються перевірка, на приватне життя, таємницю спілкування, свободи пересування тощо.
4. Перевірка та оцінка отриманих відомостей із застосуванням різних методів аналізу, синтезу, порівняння тощо.
5. При виявленні невідповідностей чи фактів порушення — повідомлення компетентних органів, передусім, Національного агентства із запобігання корупції, Національної поліції, прокуратури, Національного антикорупційного бюро.
6. При необхідності здійснення більш детальної та ретельної перевірки, взаємодія з уповноваженими органами у сфері боротьби із корупцією.

Як перевірити відповідність стилю життя службовців рівню задекларованих доходів?

Громадяни, що здійснюють моніторинг стилю життя високопосадовців центрального та місцевого рівня мають здійснити ряд

кроків з метою попереднього вивчення стилю життя такої особи. Структурно цей процес можна відобразити через декілька етапів:

1. Визначити максимально можливий перелік даних про стиль життя публічного службовця, який має значення при встановленні відповідності стилю життя та рівню доходів.

Наприклад, шляхом таких дій:

а. Формування переліку ставок оплати праці за аналогічну за змістом роботу, що здійснюється подібними службовцями у різних регіонах України. Для цього громадські можна подати до органів влади інформаційні запити щодо розміру оплати праці, премій, надбавок та доплат для раніше обумовлених категорій публічних службовців, а також для тих посад, які обіймають їх близькі особи.

б. Визначити непов'язані із публічною службою джерела доходів службовців. Це можна також з'ясувати із декларації, в якій зазначаються необхідні дані.

Необхідно у всіх випадках додатково здійснювати моніторинг медіа на предмет згадки в них відомостей, що є предметом дослідження.

в. Сформувати перелік майна, що належить публічному службовцю та його близьким особам на підставі даних декларації. Дослідити вартість того майна, що наведено у декларації.

2. Перевірити інформацію. Цей етап є чи не найважливішим та найвідповідальнішим, адже саме він дає змогу встановити наявність порушень з боку осіб, щодо яких здійснюється перевірка.

Яким чином це зробити:

Приклад 1: на підставі даних із соціальних мереж, ЗМІ встановити захоплення особи, визначити їх приблизну вартість, спів ставити із задекларованим доходом.

Приклад 2: встановити місце та форму навчання близьких осіб, вартість такого навчання, проаналізувати відповідність рівню доходів.

Приклад 3: виявити дані про відпочинок особи (фото тощо), визначити вартість такого відпочинку, захопленя особи, спів ставити з доходами.

Крім того, увагу треба приділити ще й тому, яка нерухомість є у власності особи та її близьких осіб. За необхідністю також можна спів ставляти примірний заробіток особи та вартість майна, яке є у власності.

3. Обґрунтувати інформацію. Уся інформація про доходи, спосіб життя тощо, має бути підтверджена відповідними даними (із державних реєстрів, фотографіями, матеріалами зі ЗМІ).

Важливо пам'ятати, що вчинення протиправної поведінки по відношенню до особи, щодо якою проводиться перевірка, є недопустимою.

4. Зробити кінцеву приблизну оцінку вартості офіційних доходів та відповідних витрат особи.

5. Якщо витрати на стиль життя службовця більші за відомий дохід, то такий службовець є потенційним об'єктом для більш ретельного аналізу.

6. Підготувати відповідні звернення до уповноважених органів у разі наявності порушень.

До кого звертатися у разі виявлення невідповідностей чи порушень у деклараціях:

Орган, уповноважений на боротьбу із корупцією	Контакти
<i>Національне агентство із запобігання корупції</i>	01103, м. Київ, бульвар Дружби народів, 28. (044) 200-08-30 info@nazk.gov.ua
<i>Національне антикорупційне бюро</i>	03035, м. Київ, вул. Василя Сурикова, 3. 0-800-503-200 info@nabu.gov.ua
<i>Національна поліція України</i>	01601, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, 10, (044) 254-93-33, факс: (044) 253-64-04 info@police.gov.ua
<i>Головне управління Національної поліції в Харківській області</i>	61002, м. Харків, вул. Жон Мироносиць, 5. (057) 70-59-775 pg.npu@hk.npu.gov.ua
<i>Прокуратура Харківської області</i>	61050, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, 4. (057) 732-60-15 publinf@prok.kh.ua

Підготовлено в рамках ініціативи «Громадськість проти корупції. Зменшення корупційних проявів на території Харківської області» у рамках проекту «Прозорість і добросовісність публічного сектору», що впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії.

Думки, висновки чи рекомендації, що викладені в буклеті, належать авторам та упорядникам цього видання та не обов'язково відображають погляди ПРООН, інших агенцій ООН чи Міністерства закордонних справ Данії.

**Міський районна громадська організація
«Чугуївська правозахисна група»:
вул. Музейна, 16-а, м. Чугуїв.
Тел.: 097-179-38-22, chpg@ukr.net**

Наклад 3000 прим.

Дизайн та друк ФОП Мірошниченко О. А.

Тел.: (050) 303-22-85